МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ МЭДЭЭЛЛИЙН АГЕНТЛАГ

MONTSAME

МОНГОЛ ДАХЬ ХЭВЛЭЛ МЭДЭЭЛЛИЙН ОРЧИН БА ТҮҮХЭН ХӨГЖИЛ, ТӨЛӨВШИЛ

МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ МЭДЭЭЛЛИЙН

МОНЦАМЭ АГЕНТЛАГИЙН ДАРГА

Э.СОДОНТОГОС

Улаанбаатар хот

2023.06.13

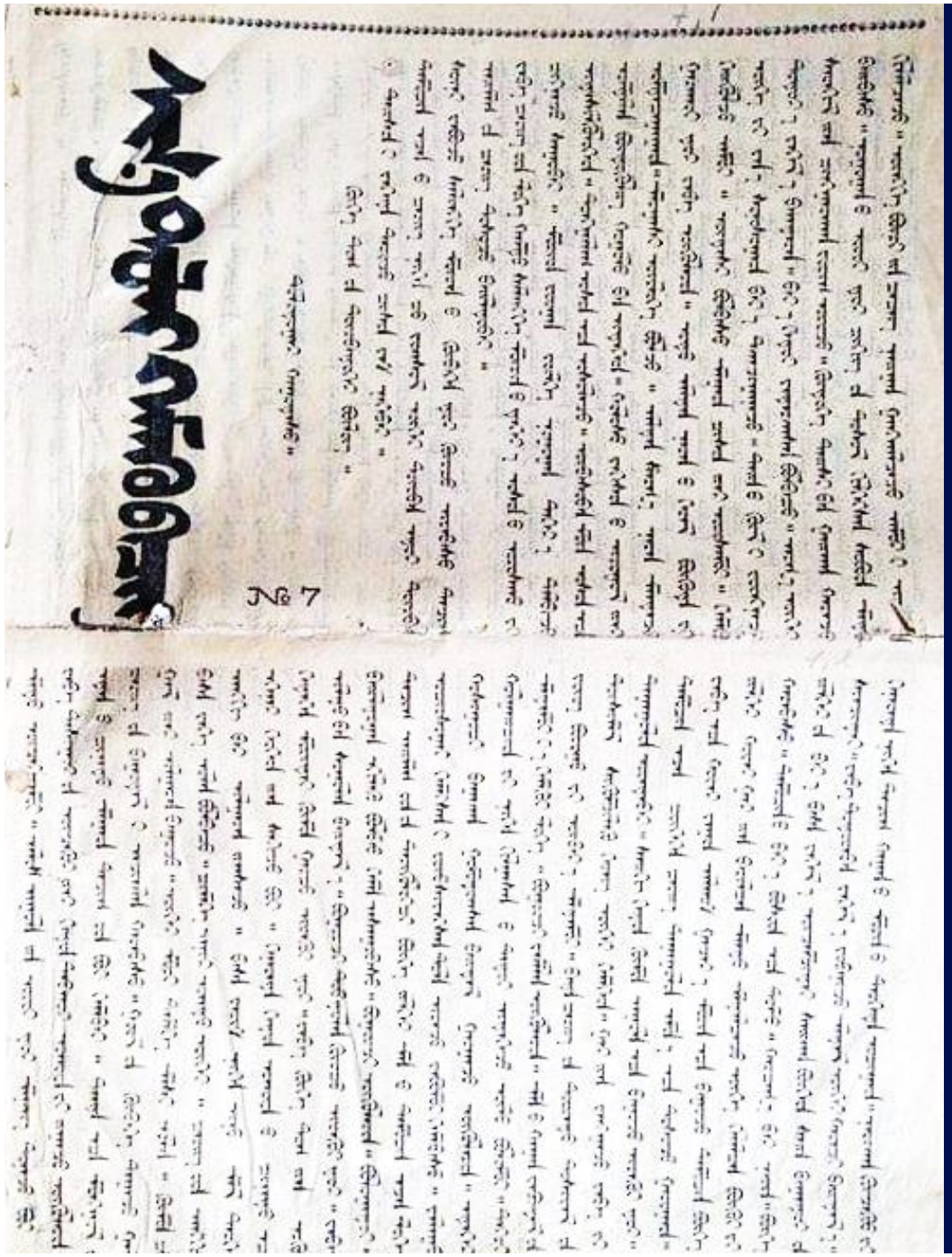

Монголын сэтгүүл зүйн хөгжлийн 110 жилийн түүхийг товчхон дурдвал:

1913 он	Анхны тогтмол хэвлэл “Шинэ толь хэмээх бичиг” сонин гарав.
1915 он	“Шинэ толь хэмээх бичиг” (1913-1914) сонины үргэлжлэл гэж үзэж болох “Нийслэл хүрээний сонин бичиг” (1915-1920) сонин гарч эхлэв
1920 он	“Монголын Үнэн” сонин үүсэв.
1921 он	Монголын мэдээллийн агентлаг-МОНТА буюу МОНЦАМЭ байгуулагдав
1934 он	Монголын радио байгуулагдаж, радио сэтгүүл зүй үүсэв.
1935 он	Баримтат кино, гэрэл зургийн сэтгүүл зүй үүсэв
1942 он	Орон нутгийн анхны сонин үүсэв. Баян-Өлгий аймгийн “Өркендеу” сонин/”Дэвшил”/.
1960 он	МУИС-д үндэсний сэтгүүлч боловсон хүчнийг бэлтгэж эхлэв
1967 он	Монгол телевиз байгуулагдав
1970-аад он	Монголын олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл /ОНМХ/-ийн систем бүрэлдэн тогтсон үе.
1990 он	Ардчилсан чөлөөт сэтгүүл зүй үүсэв.
1996 он	Интернэт-цахим сэтгүүл зүй үүсэв хэмээн тодорхойлж болно

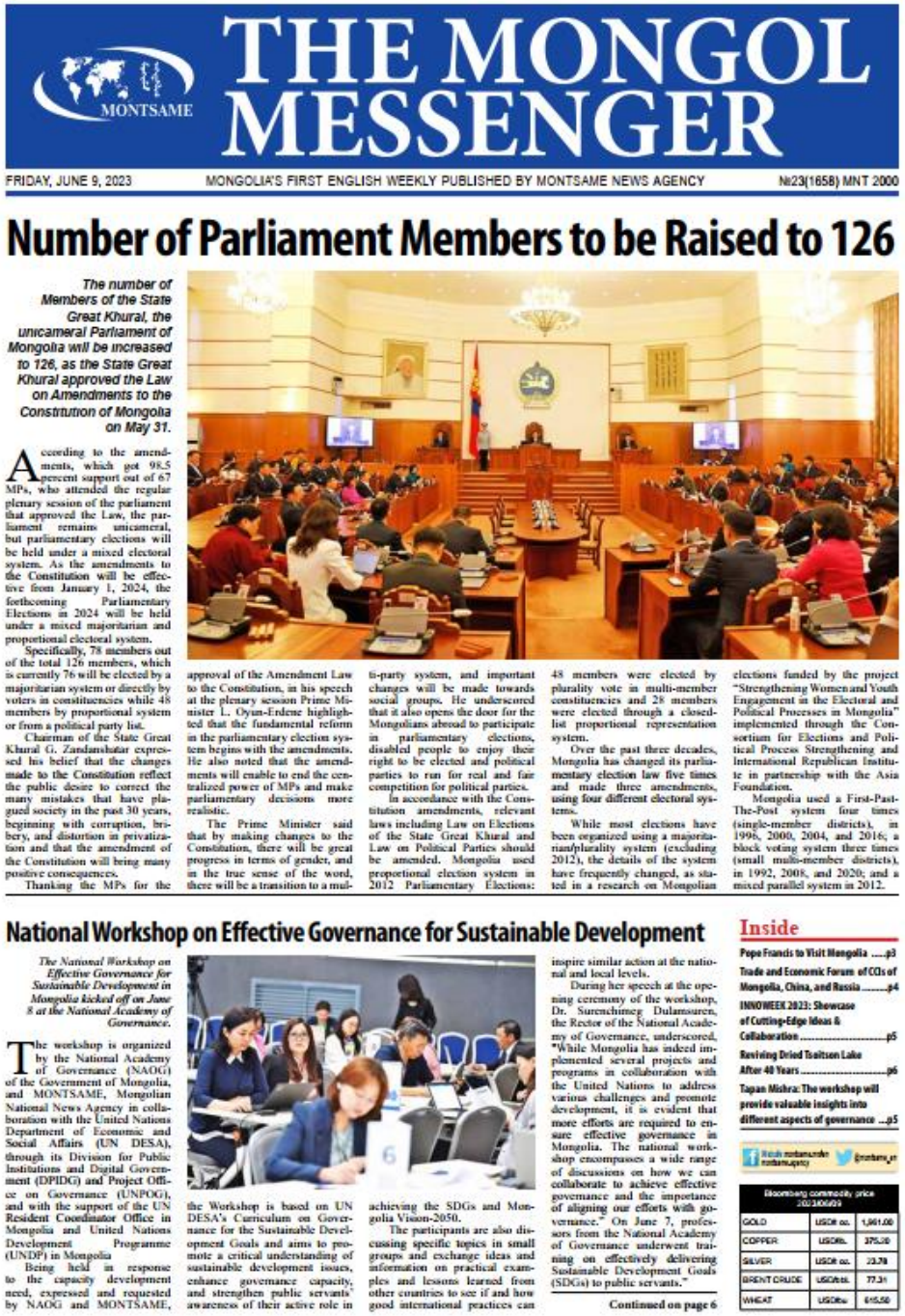

THE MONGOL MESSENGER

MONTSAME

FRIDAY, JUNE 9, 2023 | MONGOLIA'S FIRST ENGLISH WEEKLY PUBLISHED BY MONTSAME NEWS AGENCY | №23(1658) MNT 2000

Number of Parliament Members to be Raised to 126

The number of Members of the State Great Khural, the unicameral Parliament of Mongolia will be increased to 126, as the State Great Khural approved the Law on Amendments to the Constitution of Mongolia on May 31.

According to the amendments, which got 98.5 percent support out of 67 MPs, who attended the regular plenary session of the parliament that approved the Law, the parliament remains unicameral, but parliamentary elections will be held under a mixed electoral system. As the amendments to the Constitution will be effective from January 1, 2024, the forthcoming Parliamentary Elections in 2024 will be held under a mixed majoritarian and proportional electoral system.

Specifically, 78 members out of the total 126 members, which is currently 76 will be elected by a majoritarian system or directly by voters in constituencies while 48 members by proportional system or from a political party list.

Chairman of the State Great Khural G. Zandanshatar expressed his belief that the changes made to the Constitution reflect the public desire to correct the many mistakes that have plagued society in the past 30 years, beginning with corruption, bribery, and distortion in privatization and that the amendment of the Constitution will bring many positive consequences.

Thanking the MPs for the approval of the Amendment Law to the Constitution, in his speech at the plenary session Prime Minister L. Oyun-Erdene highlighted that the fundamental reform in the parliamentary election system begins with the amendments. He also noted that the amendments will enable to end the centralized power of MPs and make parliamentary decisions more realistic.

The Prime Minister said that by making changes to the Constitution, there will be great progress in terms of gender, and in the true sense of the word, there will be a transition to a multi-party system, and important changes will be made towards social groups. He underscored that it also opens the door for the Mongolians abroad to participate in parliamentary elections, disabled people to enjoy their right to be elected and political parties to run for real and fair competition for political parties.

In accordance with the Constitution amendments, relevant laws including Law on Elections of the State Great Khural and Law on Political Parties should be amended. Mongolia used proportional election system in 2012 Parliamentary Elections: 48 members were elected by plurality vote in multi-member constituencies and 28 members were elected through a closed-list proportional representation system.

Over the past three decades, Mongolia has changed its parliamentary election law five times and made three amendments, using four different electoral systems.

While most elections have been organized using a majoritarian/plurality system (excluding 2012), the details of the system have frequently changed, as stated in a research on Mongolian elections funded by the project "Strengthening Women and Youth Engagement in the Electoral and Political Processes in Mongolia" implemented through the Consortium for Elections and Political Process Strengthening and International Republican Institute in partnership with the Asia Foundation.

Mongolia used a First-Past-The-Post system four times (single-member districts), in 1996, 2000, 2004, and 2016; a block voting system three times (small multi-member districts), in 1992, 2008, and 2020; and a mixed parallel system in 2012.

National Workshop on Effective Governance for Sustainable Development

The National Workshop on Effective Governance for Sustainable Development in Mongolia kicked off on June 8 at the National Academy of Governance.

The workshop is organized by the National Academy of Governance (NAOG) of the Government of Mongolia, and MONTSAME, Mongolian National News Agency in collaboration with the United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA), through its Division for Public Institutions and Digital Government (DPIDG) and Project Office on Governance (UNPOG), and with the support of the UN Resident Coordinator Office in Mongolia and United Nations Development Programme (UNDP) in Mongolia

Being held in response to the capacity development need, expressed and requested by NAOG and MONTSAME, the Workshop is based on UN DESA's Curriculum on Governance for the Sustainable Development Goals and aims to promote a critical understanding of sustainable development issues, enhance governance capacity, and strengthen public servants' awareness of their active role in achieving the SDGs and Mongolia Vision-2050.

The participants are also discussing specific topics in small groups and exchange ideas and information on practical examples and lessons learned from other countries to see if and how good international practices can inspire similar action at the national and local levels.

During her speech at the opening ceremony of the workshop, Dr. Surenchimeg Dulamsuren, the Rector of the National Academy of Governance, underscored, "While Mongolia has indeed implemented several projects and programs in collaboration with the United Nations to address various challenges and promote development, it is evident that more efforts are required to ensure effective governance in Mongolia. The national workshop encompasses a wide range of discussions on how we can collaborate to achieve effective governance and the importance of aligning our efforts with governance." On June 7, professors from the National Academy of Governance underwent training on effectively delivering Sustainable Development Goals (SDGs) to public servants."

Continued on page 6

Inside

Pope Francis to Visit Mongolia p3
Trade and Economic Forum of CCIs of Mongolia, China, and Russia p4
INNOWEEK 2023: Showcase of Cutting-Edge Ideas & Collaboration p5
Reviving Dried Tsaitsen Lake After 40 Years p6
Tapan Mishra: The workshop will provide valuable insights into different aspects of governance ...p5

Visit montsame.com/ montsame.agency | @montsame_en

Bloomberg commodity price 2023/06/09

GOLD	USD/t oz.	1,961.00
COPPER	USD/lb.	375.00
SILVER	USD/t oz.	23.78
BRENT CRUDE	USD/bbl.	77.31
WHEAT	USD/bu	615.50

Монголд олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн систем бүрэлдэн тогтож, сэтгүүл зүй үүсэж, төлөвшихөд дараах хүчин зүйлүүд хамгийн их нөлөөлсөн хэмээн судлаачид үздэг. Үүнд:

- Хятад, Орос зэрэг гадаад орнуудын бодлогыг сурталчилсан сонин сэтгүүлүүд Монголд нэвтэрч байсан нь тэдний жишгийг дагах сэдлийг тухайн үеийн Монголын сэхээтнүүдэд төрүүлсэн.
- Улмаар үндэсний хэмжээнд мэдээлэл түгээх шаардлага бий болсноор “Шинэ толь хэмээх бичиг”, “Нийслэл хүрээний сонин бичиг” зэрэг анхны тогтмол хэвлэлүүд үүссэн.
- Ардын хувьсгалын ололт амжилт нь мэдээллийн агентлаг, тогтмол хэвлэл үүсэж, хөгжиж, төлөвших таатай хөрс суурь болсон.
- Олон улстай мэдээлэл солилцох шаардлага зүй ёсоор тавигдсан.
- 1930-аад оноос тухайн үеийн тар засгаас ХМХ-ийн хөгжлийг дэмжсэн.
- Гадаад болон дотоодод энэ салбарт шаардлагатай боловсон хүчнийг эрчимтэй бэлтгэсэн.
- Ардчилсан хувьсгал, 1992 оны шинэ Үндсэн хуулийн өөрчлөлтөөр хувь хүний үзэл бодлоо хэлэх эрх чөлөө баталгаажиж, чөлөөт хэвлэл мэдээлэл хөгжих таатай орчин бүрэлдсэн.
- Дэлхийн сэтгүүл зүй, хэвлэл мэдээллийн хөгжлийн шинэ чиг хандлага, давалгаа нөлөөлсөн зэрэг багтана.

Монгол дахь хэвлэл мэдээллийн орчин ба өнөөдрийн байдал

Монголын хэвлэлийн хүрээлэнгийн тайлангаас харахад манай улсад 2020 оны байдлаар нийт **513** мэдээллийн хэрэгсэл ажиллаж байна. Үүнд сонин, сэтгүүл, радио, телевиз, мэдээллийн цахим хуудсууд багтаж байна.

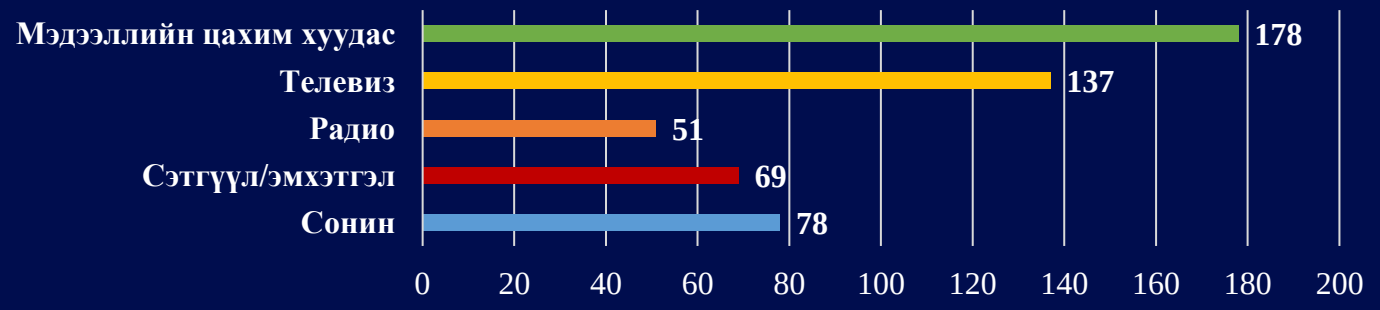

Дэлхийн хэвлэлийн эрх чөлөөний өдрийг тохиолдуулан **“Хил хязгааргүй сэтгүүлчид” байгууллагаас** 180 улс орны хамруулсан хэвлэлийн эрх чөлөөний индексийг жил бүр танилцуулдаг

Монгол Улсын хэвлэлийн эрх чөлөөний индекс

2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2023 он
70-р	73-р	68-р	90-р	88-р

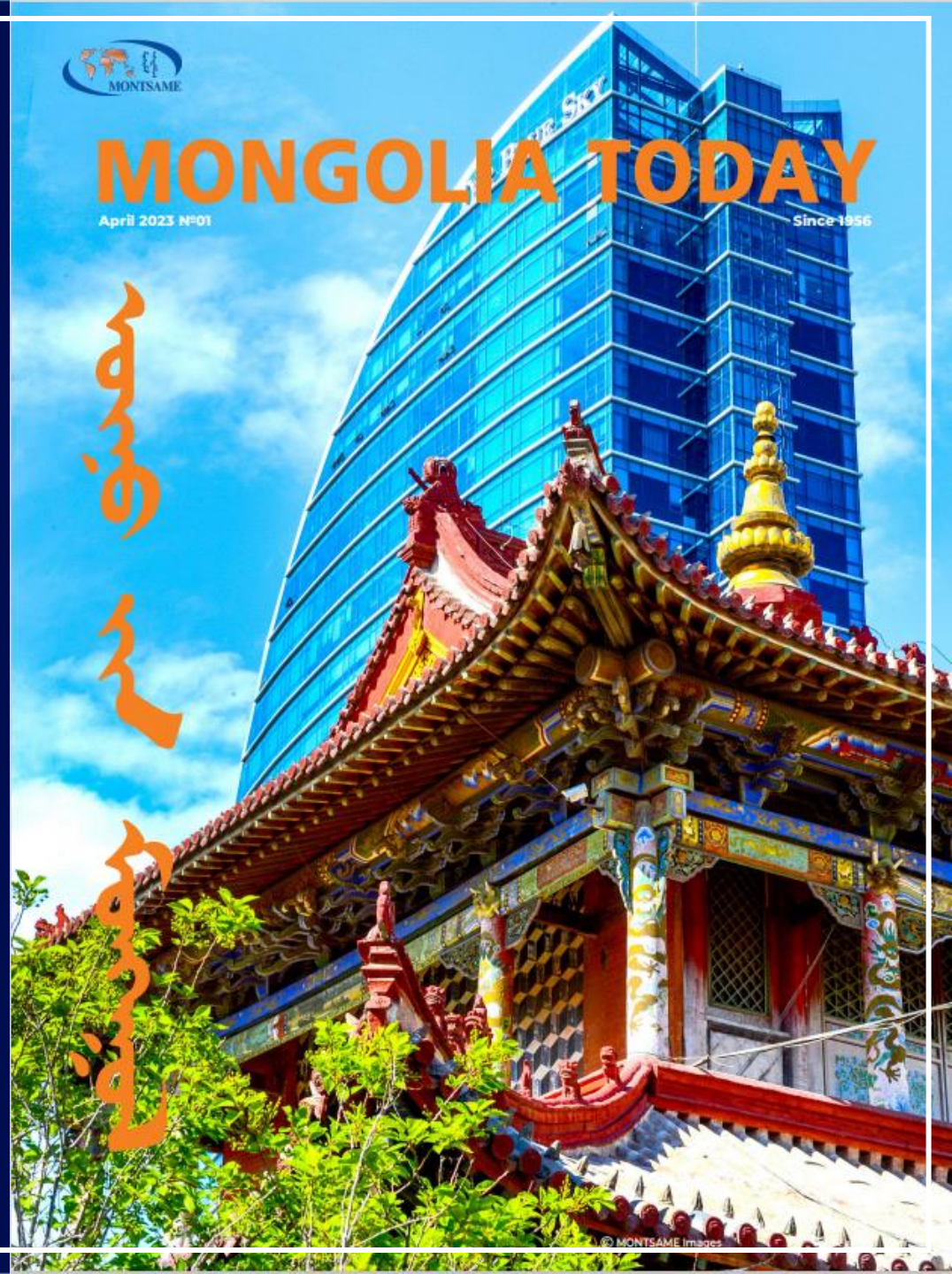

МОНГОЛЫН СЭТГҮҮЛЧИД ГАМШГИЙН НӨХЦӨЛД АЖИЛЛАЖ ИРСЭН ТҮҮХ, СУРГАМЖ

Монголд хамгийн өргөн тохиодог бодит гамшиг бол зудын эрсдэл. Өнгөрсөн 20 дугаар зуунаас хойших зудын эрсдлийн түүхийг харахад 1944 он (9.2 сая мал), 1956 он (2.2 сая мал), 1968 (4.4 сая мал) бичин жилүүдэд мал хорогдож байжээ.

Сэлэнгэ аймгийн Мандал суманд Хонин нуга хэмээх газар 2007 оны зугадугаар сарын 14-ний өдөр гарсан ой хээрийн түймрийг унтраахаар Хилийн цэргийн ХЦ-8220 дугаартай Ми-8 нисдэг тэргээр Онцгой байдлын ерөнхий газрын 15 шүхэрчин- гал сөнөөгч, онгоцны экипажийн 4, нийт 19 хүний бүрэлдэхүүнтэй хөдөлжээ.

1990-2002 оны хооронд мөн монгол орныг нийтэд нь хамарсан зуд жил дараалан болж, 2002 оны өвөл зудын нөхцөл байдалтай танилцаж авсан НҮБ-ын ажилтнууд болон УИХ-ын гишүүн Ш.Отгонбилэг, хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтнуудын сууж явсан Ми-8 нисдэг тэрэг осолдож олон хүний амь нас эрсдсэн эмгэнэлт явдал гарч байв.

Улсын хэмжээнд 2023 оны 4 дүгээр сарын 10-ны өдрийн байдлаар Булган, Дорнод, Сүхбаатар, Сэлэнгэ, Төв, Хөвсгөл, Баян-Өлгий, Увс зэрэг найман аймгийн 17 суманд 23 удаагийн хээрийн гал түймэр бүртгэгдээд байна

Ковидын үеийн нөхцөл байдал манай хэвлэл мэдээллийн байгууллагууд, сэтгүүлчдийн нийгмийг хамарсан гамшгийн үед ажиллах чадавхийг тодорхой түвшинд нэмэгдүүлсэн гэж үзэж байна. Тухайн цаг үед эрүүл мэнд, онцгой байдлын байгууллагаас өдөр бүр тодорхой цагуудад мэдээлэл өгч, түүнийг хэвлэл мэдээллийнхэн шуурхай, хүртээмжтэй дамжуулан мэдээлж байсан нь цар тахлын тархалтыг нэмэгдүүлэхгүй байхад нөлөөлсөн төдийгүй тэр хэрээр эрсдлийг бууруулах, олон нийтийг ухамсартай харилцаанд оролцоход томоохон хөшүүрэг болсон.

Цаашид Монгол Улсад **ган, зуд, үер ус, газар хөдлөлт, түймэр, халдварт өвчний** эрсдэл жилээс жилд нэмэгдэх эрсдэл байгаа тухай мэргэжлийн байгууллагуудын судалгаа бий. Ялангуяа Монголын хүн амын тал хувь нь амьдардаг Улаанбаатар хотын орчимд газар хөдлөлтийн давтамж нэмэгдэж байгаа судалгааг Япон зэрэг оронтой хамтран хийснийг **ОБЕГ, ШУА**-иас мэдээлж, сэрэмжлүүлсээр байгаа билээ. Үүнтэй холбогдуулан газар хөдлөлтийн үед авах арга хэмжээний талаарх дадлага сургалтыг сүүлийн жилүүдэд үе шаттайгаар зохион байгуулж ирсэн. Манай хэвлэл мэдээллийн байгууллагууд ч энэ талаар мэдээлж, сэрэмжлүүлж байгаа билээ. Яг ийм цаг үед өнөөдрийн бидний оролцож буй онцгой нөхцөл байдлыг мэдээлэх, гамшгийн эрсдлийг бууруулах зорилгоор мэдээлэлд суурилсан сурталчилгаа явуулах арга ажиллагаанд суралцах, гамшгийн эрсдлийн талаарх мэдлэг мэдээллээ дээшлүүлэх сургалт онцгой ач холбогдолтой, цаг үеэ олсон арга хэмжээ болж байна. Энэхүү үндэсний семинар Монголын сэтгүүлчдийн гамшгийн үед ажиллах чадавхийг улам дээшлүүлэхэд тодорхой түлхэц өгнө гэж итгэж байна.

United Nations | Department of Economic and Social Affairs

UNITED NATIONS MONGOLIA

NATIOANAL ACADEMY OF GOVERNANCE

MONTSAME MONGOLIAN NATIONAL NEWS AGENCY

АНХААРАЛ ТАВЬСАН ТА БҮХЭНДЭЭ БАЯРЛАЛАА